До Спеціалізованої Вченої ради
Д 26.059.04
Національного транспортного університету,
01010, вул. М. Омеляновича-Павленка,1, м. Київ

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
кандидата економічних наук, доцента
Цифри Тетяни Юріївни
на дисертаційну роботу **Бібик Юлії Миколаївни** на тему:
«Концептуальні засади реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Вивчення матеріалів дисертаційної роботи Бібик Юлії Миколаївни на тему: «Концептуальні засади реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства», автореферату, а також опублікованих праць за темою цієї роботи дає змогу надати загальну оцінку проведеному дисертанткою дослідженню.

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок із науковими програмами, планами і темами дослідження

Будівництво як особливий вид економічної діяльності вважають важливим індикатором стабільності в державі. Дорожнє будівництво сьогодні стало одним із пріоритетних національних проектів. Саме інвестиції можуть і повинні стати тим «локомотивом» за допомогою якого не тільки буде забезпечено зростання дорожньої галузі, але й відбуватиметься якісна трансформація суспільного життя, від якої виграють всі верстви населення, держава, органи місцевого самоврядування, підприємства дорожнього господарства, оскільки конструктивні зміни стосуються кожного.

В умовах хронічного дефіциту державного бюджету та недофінансування державних інвестиційних програм надзвичайно гостро постає проблема запобігання перевитратам бюджетів проектів, насамперед у частині забезпечення виконання дорожніх робіт заданої якості в установлені терміни та за визначеною обґрунтованою ціною. Це актуалізує вирішення наукового завдання реформування системи ціноутворення через формування комплексу заходів, на принципах достовірності і обґрунтованості, визначення вартості дорожніх робіт, що підвищить конкурентоздатність підприємств дорожнього господарства. У такому контексті тему роботи Бібик Юлії Миколаївни слід визнати актуальною, своєчасною.

Актуальність виконаного дослідження підтверджується також і тим, що матеріали дослідження було застосовано при виконані тематичних планів

КАНЦЕЛЯРІЯ НТУ
Вх. № 01/2189
«09» 12 2021 р.

науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Державного агентства автомобільних доріг України за 2017, 2018, 2019, 2020 роки та в рамках тематичного плану робіт Міністерства розвитку громад та територій України у 2020 році. При розробленні низки наукових тем ДП «ДерждорНДІ»: НДР «Провести моніторинг змін у законодавчих і нормативних документах з ціноутворення у будівництві, адаптувати їх до сфери дорожнього господарства та виконати аналіз цін на матеріали для дорожніх робіт» (номер державної реєстрації 0117U001952) – надано пропозиції щодо їх адаптації до умов дорожнього господарства; НДР «Провести дослідження та підготувати науково обґрунтовані пропозиції щодо реформування системи кошторисного ціноутворення при реалізації довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування» (номер державної реєстрації 0117U005118) – дисертанткою підготовлені науково обґрунтовані пропозиції щодо реформування системи кошторисного ціноутворення при реалізації довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування; НДР «Виконати аналіз та підготувати методичні документи для можливості реалізації довгострокових договорів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг загального користування» (номер державної реєстрації 0119U101563) – розроблено порядок розрахунку вартості робіт з експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування за принципом забезпечення їх експлуатаційного стану; НДР «Провести моніторинг змін у законодавчих і нормативних документах з ціноутворення у будівництві, адаптувати їх до сфери дорожнього господарства та розробити концепцію реформування системи ціноутворення» (номер державної реєстрації 0119U101535) – розроблено концепцію реформування системи ціноутворення; НДР «Провести наукове дослідження та підготувати науково обґрунтовані пропозиції щодо нової системи ціноутворення в дорожньому будівництві» (номер державної реєстрації 0120U103235) – автором сформовано концептуальні засади реформування системи ціноутворення в дорожньому будівництві; НДР «Провести дослідження та розробити рекомендації щодо формування очікуваної вартості при реалізації будівельних проєктів за схемами «проектування – будівництво» та «проектування – будівництво – експлуатація» (номер державної реєстрації 0120U103236) –розроблено порядок розрахунку очікуваної вартості при реалізації будівельних проєктів за схемами «проектування – будівництво» та «проектування – будівництво – експлуатація»; НДР «Аналіз вітчизняної та європейської нормативної бази, вивчення світового досвіду щодо порядку визначення вартості проєктно-вишукувальних робіт та будівництва об'єктів з метою розроблення правил визначення вартості будівництва та правил визначення проєктно-вишукувальних робіт» (номер державної реєстрації 0120U104574) – дисертанткою у співавторстві розроблено проєкти Порядку визначення вартості будівництва та Порядку визначення вартості проєктно-вишукувальних робіт.

2. Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та результатів дисертаційної роботи

Положення дисертаційної роботи, висновки та рекомендації які містяться в ній, є достатньо обґрунтованими, опрацьовані у повній відповідності до мети, завдань, об'єкту і предмету дослідження, базуються на результатах власних наукових досліджень авторки та критичному осмислені робіт вітчизняних і зарубіжних вчених з широкого кола соціально-економічних проблем, пов'язаних з теоретико-методичними підходами до визначення поняття «ціноутворення в дорожньому господарстві», процедурами, правилами та методами формування

ціни на підприємствах дорожнього господарства з урахуванням світового досвіду визначення ціни дорожніх робіт із застосуванням нових форм договорів (контрактів), розробкою та реалізацією інструментарію моніторингу цін на дорожньо-будівельні матеріали з урахуванням критеріїв відбору та розрахунку коштів на покриття ризиків на підставі розрахункової вірогідності настання ризиків при розрахунку договірної ціни на виконання дорожніх робіт, а також сформовано концептуальні засади реформування системи ціноутворення в дорожньому будівництві з урахуванням укрупненого показника вартості роботи . З огляду на зміст дисертаційної роботи, завдання дослідження вирішені, встановлена мета досягнута.

Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню основних напрямів удосконалення теоретичних положень і практичних засад реформування ціноутворення на підприємствах ДГ та розробці прикладних аспектів з визначення вартості дорожніх робіт з урахуванням укрупненого показника вартості роботи. Об'єкт, предмет та мета роботи логічно пов'язані та достатньо чітко окреслюють поле дослідження.

Достовірність основних положень та висновків дисертації забезпечується застосуванням широкого спектру загальновідомих методів наукового пізнання, зокрема статистичного аналізу – для аналізу економічної ефективності діяльності підприємств ДГ; методу порівняльного аналізу – для класифікації існуючих методів ціноутворення та методів визначення вартості дорожніх робіт; методів економетричного аналізу - для розробки науково-методичних підходів та вдосконалення інструментарію визначення цін на дорожні роботи за укрупненими показниками спрямованого на запобігання перевитратам державних коштів. Методологія і методи дослідження, які застосовані дисертанткою, не містять суперечностей, є адекватними меті і завданням дослідження.

Дисертаційне дослідження Бібик Ю.М. є достатньо аргументоване, оскільки має ґрунтовну інформаційну та теоретичну базу. Встановлено, що інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України, матеріали державних статистичних спостережень (зокрема статистична інформація щодо реальних інвестицій і тенденцій розвитку дорожньої галузі України, її регіонах та країнах Європи), електронні ресурси мережі Інтернет (зокрема публічний модуль аналітики «PROZZORO», COST), звітні дані дочірніх підприємств АТ «ДАК «Автомобільні дороги України», результати особистих досліджень здобувача. В свою чергу теоретичною базою дисертаційної роботи стали методологічні засади економічної теорії, наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників з питань реформування ціноутворення підприємств дорожньої галузі.

Структура дисертації є обґрунтованою, переконливою, логічно витриманою, що дозволило авторці розкрити зміст проблеми реформування ціноутворення на підприємствах ДГ України, дослідити її теоретичні й практичні аспекти, зробити висновки та сформулювати пропозиції.

В роботі можна виділити декілька основних напрямів дослідження, які тісно пов'язані з системним вирішенням його основних завдань.

Перший розділ представлений визначенням теоретико-методичних засад сутності понять «ціна» та «ціноутворення» у ДГ в основу яких покладено особливості його функціонування та визначено складний багатофункціональний процес формування рівня цін на дорожні роботи, який завершується узгодженням договірної ціни у договорі підряду. Аналіз закордонного досвіду переконливо свідчить про можливість відмови від обов'язкового використання затверджених на державному рівні норм і нормативів. Крім цього, перехід на ринкову систему розрахунку кошторисної вартості дорожніх робіт дає змогу поліпшити конкурентне середовище на будівельному ринку і стимулює підвищення ефективності господарської діяльності підприємств ДГ.

Другий розділ дослідження спрямований на дослідженні тенденцій розвитку дорожнього господарства, вплив рівня фінансування галузі на формування вартості робіт, виконаних підприємствами ДГ, який передбачає врахування прямих витрат, що визначаються за нормами, та інших витрат, які визначаються розрахунково. Ця сукупність витрат об'єднує загальновиробничі витрати; витрати на зведення та розбирання титульних тимчасових будівель і споруд; витрати на виконання будівельних робіт у зимовий чи літній період; адміністративні витрати тощо, а також прибуток, який залежить від трудомісткості робіт. Зокрема слід виокремити авторську розробку «Структура управління дорожнім господарством» (рис.2.3., ст.93), яка в подальшому дозволила визначити причинно-наслідковий зв'язок між рівнем видатків на дорожнє господарство та основними показниками розвитку підприємств дорожнього господарства. Видатки на розвиток дорожнього господарства у Держбюджеті України та місцевих бюджетах фінансуються за кодом бюджетної класифікації 0456 Дорожнє господарство. За результатами проведеного кореляційного аналізу дисертантка довела про відсутність тісного зв'язку між видатками Зведеного бюджету України на ДГ та показниками діяльності підприємств ДГ, що здійснювали поточний ремонт та обслуговування автомобільних доріг, за винятком кількості суб'єктів господарювання. Це можна пояснити підвищенням вимог під час проведення публічних закупівель і незначним посиленням конкуренції на ринку. Проаналізувавши особливості кошторисного ціноутворення та проблемні питання, що стосуються визначення вартості матеріальних та технічних ресурсів можна зробити висновок, що діючі методи, за якими проводиться формування вартості матеріальних та технічних ресурсів потребують покращення на всіх стадіях інвестиційного процесу та підкреслюють необхідність реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства.

Третій розділ наукових пошуків дисертантки привів до розробки обґрунтованих напрямів реформування ціноутворення на підприємствах ДГ на основі визначення концептуальних засад реформування ціноутворення; методичних основ формування вартості дорожніх робіт з урахуванням стратегічних цілей реформування ціноутворення на підприємствах ДГ через актуалізацію усереднених показників для визначення вартості дорожніх робіт, наведених у грошовому еквіваленті, що дозволять достовірно визначити вартість матеріальних ресурсів, технічних ресурсів, можливість врахування всіх витрат та

здійснити перехід до ринкового ціноутворення в будівництві.

Розглядаючи тематику дисертаційного дослідження, авторка справедливо зазначає, що в Україні оптимізація визначення вартості дорожніх робіт передбачає: запровадження твердої договірної ціни за укрупненими показниками вартості робіт; зміна механізму моніторингу цін на будівельні матеріали; самостійне визначення розміру прибутку підрядником (не більше 15%); удосконалення підходів до визначення розміру ризиків; можливість заміни матеріально-технічних ресурсів на більш прогресивні; приведення ціноутворення до кращих світових практик; спрощення форм і зменшення кількості звітної документації; формування вартості на підставі нових форм договорів. Розроблено методичні підходи до реалізації довгострокових контрактів («проєктування – будівництво», «проєктування – будівництво – утримання») та визначення вартості об'єктів експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування за довгостроковими контрактами. Визначено переваги реалізації довгострокових контрактів для всіх учасників дорожнього господарства (ст. 150-164, рис.3.7-3.9). Оцінено переваги реалізації договорів («проєктування – будівництво») для 5 проєктів ,що реалізуються у 2021-2022 рр. з використанням об'єктів-аналогів. Витрати на проєктування та поточний середній ремонт автомобільних доріг загального користування становить 2497,30 млн грн, що менше від показників за об'єктами-аналогами за окремими договорами на ремонт та проєктні роботи на 496,36 млн грн (Додаток В).

Дисертантка доводить, що реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства необхідно здійснювати за укрупненим показником вартості роботи, який включає в себе заробітну плату робітників-будівельників, витрати на експлуатацію дорожніх машин і механізмів, дорожньо-будівельні матеріали, вироби та конструкції, загальновиробничі та адміністративні витрати, інші роботи та витрати (зокрема кошти на зведення та розбирання тимчасових будівель та споруд, кошти на виконання дорожніх робіт у зимовий/літній період, кошти на перевезення працівників дорожніх організацій автомобільним транспортом, кошти на відряджання працівників дорожніх організацій, кошти на покриття витрат, пов'язаних з інфляційними процесами тощо) та прибуток на одиницю виміру певного виду роботи. Такий показник спрощує проведення взаєморозрахунків, не вимагає надання підтверджуючих розрахунків кожної складової вартості (табл.3.2., ст.165-166). Для розрахунку за виконані роботи авторка пропонує застосовувати спрощені форми для договірної ціни та для акту приймання виконаних робіт (рис.3.10 ст. 170). Складові вартості укрупненої кошторисної норми під час розрахунку твердої ціни за укрупненими показниками вартості та методи їх розрахунку можуть обиратися підприємствами дорожнього господарства самостійно з можливістю коригування при зміні певних складових вартості. Приклад розрахунку вартості УКН наведено на рис. 3.12. (с.174).

В ході дослідження Бібик Ю.М. довела, що моніторинг цін на дорожньо-будівельні матеріали повинен здійснюватися на основі не лише обсягу матеріалів, якісних характеристик, вартісних показників, а й термін відстрочки платежу, термін поставки матеріалів та умови постачання на основі інформаційних позицій

та з урахуванням вагомості кожного критерію: вартісні показники – 70 балів, терміни поставки – 20 балів, термін відстрочки – 6 балів, розмір авансу – 4 бали (ст.184, додаток Е).

Завершує дисертацію графічне представлення «Концептуальні засади реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства та формування договірної ціни на дорожні роботи (рис. 3.1, ст.146) та розробка принципу реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства за укрупненим показником вартості роботи(табл. 3.2., ст.165-166).

Загалом можна відзначити, що наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, є достовірними, оскільки ґрунтуються на критичному аналізі спеціальної літератури (186 найменування), а також використані фактичного і статистичного матеріалу ДГ України. Слід відмітити впевнене використання авторкою таких методів оцінки та аналізу економічних явищ, як логіко-історичний та ретроспективний аналіз, системний підхід, термінологічний аналіз, інституціональний підхід, статистичний аналіз, групування і класифікація, абстрагування та формалізація.

Дисертаційне дослідження Бібик Юлії Миколаївни характеризується структурованістю, методичною завершеністю та чіткістю зроблених висновків і рекомендацій, які пройшли широку апробацію під час виступів на 5 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Сформульовані наукові висновки і рекомендації характеризуються повнотою, логічністю й аргументованістю.

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що отримані в дисертаційному дослідженні результати є обґрунтованими і достовірними.

3. Наукова новизна положень, сформульованих в дисертаційній роботі

Основні положення дисертаційної роботи Бібик Ю.М. характеризуються високим рівнем *наукової новизни*, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні та удосконаленні науково-методичних та практичних рекомендацій реформування ціноутворення в дорожньому будівництві на основі зарубіжного досвіду, що дозволяє максимально забезпечити планові характеристики проекту будівництва на різних стадіях інвестиційно-будівельного процесу та експлуатаційного стану автомобільних доріг на етапі визначення ціни тендерної пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) з урахуванням показника укрупненого показника вартості роботи та прийнятного рівня ризику. На відмінну від існуючих, такі положення являються концептуальними в реформуванні ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства і дозволяють визначити загальну вартість виконання певного виду роботи, а не лише прямі витрати.

Значну наукову новизну містять результати дисертантки, які являють собою певні *удосконалення* існуючих на теперішній час наукових положень, зокрема:

- ґрунтуючись на аргументованій системі наукових методів вибору сукупності засобів, принципів, прийомів, форм, методик дослідження та формуючи концептуальний виклад мети й змісту дослідження, дисертантка удосконалила методичні засади визначення ціни дорожніх робіт за довгостроковими договорами (контрактами) з експлуатаційного утримання

автомобільних доріг за принципом забезпечення їх експлуатаційного стану та за договорами (контрактами) за схемою «проєктування – будівництво», «проєктування – будівництво – експлуатація». На відміну від існуючих, такі підходи дозволяють визначати вартість не лише за прогнозними обсягами робіт та РЕКН, а й з використанням методу обєктів-аналогів та за укрупненими показниками вартості;

- удосконалено та доведено до рівня методичних рекомендацій науково-методичні основи моніторингу цін на дорожньо-будівельні матеріали (за критеріями відбору: вартість, термін відстрочки платежу, термін поставки матеріалів та розмір необхідного авансу) – базуючись на консолідації факторного, ситуаційного, системного підходів та на функціональному концепті, який на відміну від існуючого, дозволить достовірно та об'єктивно визначати поточні ціни на матеріальні ресурси з урахуванням умов тендерів, а також формувати тверду договірну ціну з урахуванням укрупненого показника вартості роботи;

набули подальшого розвитку:

– на засадах гносеології, систематизації, типології та взаємозв'язку головних понять теоретичного базису дослідження було розроблено авторське визначення поняття «ціноутворення» на підприємствах дорожнього господарства як складний багатофункціональний процес формування рівня цін на дорожні роботи, який завершується узгодженням договірної ціни у договорі підряду з урахуванням особливостей діяльності підприємств дорожнього господарства (сезонність робіт; вплив попиту на роботи, що формується на державному чи регіональному рівнях; високий рівень динамічності процесу ціноутворення; процес, що передбачає досягнення компромісу між інтересами всіх учасників; індивідуальний підхід до ціноутворення; відсутність досконалої конкуренції на ринку дорожніх робіт тощо);

– авторкою було суттєво покращено існуючі науково-теоретичні основи формування договірної ціни на підприємствах ДГ з урахуванням нормативного підходу до ціноутворення, який регламентований на законодавчому рівні, на етапі встановлення вартості дорожніх робіт і при проведенні публічних закупівель;

– науково-методичний підхід щодо формування організаційно-економічного забезпечення управління в частині розрахунку складових вартості дорожніх робіт в частині визначення коштів на покриття ризиків, яка базується на розрахунку вірогідності настання ризиків, що дозволяє врахувати ступінь впливу та вірогідність настання обраних видів ризику.

Високий рівень наукової новизни результатів дисертаційної роботи Бібик Ю.М. свідчить про її спроможність провадити плідні наукові дослідження та високу ерудованість у всьому колі питань виконаної дисертаційної роботи.

4. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що ці результати дають змогу суттєво поглибити розуміння складних закономірностей, які лежать в основі концептуальних засад реформування ціноутворення підприємств дорожнього господарства.

Теоретичне значення основних положень дисертації підтверджується їх використанням у навчальному процесі Національного транспортного

університету в силабусі навчальної програми з дисципліни «Інвестування» (довідка про впровадження № 2380/13 від 01.11.2021 р.).

Практична цінність теоретичних положень та науково-практичних рекомендацій, наведених у дисертаційній роботі, полягає у можливості їхнього використання при формуванні системи ціноутворення дорожніх підприємств, що підтверджується відповідними довідками про застосування цих положень та результатів в діяльності: САД в Івано-Франківській області – щодо удосконалення підходів при розрахунку очікуваної вартості дорожніх робіт (довідка про впровадження № 07-29/984 від 16.08.2021 р.); ПрАТ «Хмельницьке ШБУ № 56» – щодо удосконалення підходів з проведення моніторингу цін з урахуванням нецінових критеріїв (довідка про впровадження № Т2021-538/1 від 09.08.2021 р.); ТОВ «Автомагістраль-Південь» – щодо формування вартості дорожніх робіт на підставі укрупненого показника вартості (довідка про впровадження № 0818/Д від 18.08.2021 р.).

5. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Представлене дисертаційне дослідження Бібик Ю.М. складається із анотації, вступу, трьох логічно пов'язаних розділів, висновків за окремими розділами, загальних висновків та додатків. Основний зміст роботи викладено на 166 сторінках тексту. Робота містить 27 таблиць, 39 рисунків. Список використаних джерел налічує 186 найменувань та 7 додатків.

За змістом, структурою, обсягом, повнотою викладення наукових результатів дослідження та оформленням дисертація відповідає чинним вимогам. Представлена робота є цілісною та завершеною науковою працею. Зміст роботи викладено в чіткій логічній послідовності, що розкриває тему дисертації, відображає досягнення поставленої мети та вирішення завдань, висновки та рекомендації ґрунтуються на результатах дослідження дисертанта.

6. Повнота викладених наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Ознайомлення з науковими працями дисертантки за темою дисертаційної роботи дозволяє стверджувати, що наукові публікації Бібик Юлії Миколаївни повністю відображають отримані основні наукові результати відповідно до вимог п. 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013р. Кількість наукових публікацій, їх обсяг та якість відповідають нормативним вимогам, рекомендованим для повноти висвітлення отриманих результатів дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Основні положення дисертації висвітлено у 33 наукових праць автора, зокрема: 2 монографії у співавторстві, 26 статей (в т.ч. 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 –у наукових періодичних виданнях іноземних держав, 21 – в інших науково-періодичних виданнях), 5 публікацій апробаційного характеру за результатами участі у науково-практичних конференціях, у тому числі за кордоном.

Автореферат в повній мірі відображає зміст дисертаційної роботи.

7. Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Не заперечуючи в цілому високий рівень теоретичних положень та практичних рекомендацій, представлених у дисертаційній роботі, обґрунтованість поданих висновків і пропозицій, тим не менш, вважаю за необхідне виділити певні дискусійні положення та зауваження:

1. Запропоноване авторкою визначення «ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства» як складний багатофункціональний процес формування рівня цін на дорожні роботи, який завершується узгодженням сторонами (замовником та підрядником) договірної ціни у договорі підряду з урахуванням особливостей діяльності підприємств ДГ та з урахуванням положень законодавства (с.50), слід було б запропонувати і визначення поняття «система ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства».

2. В авторефераті для кращої наочності матеріалу варто було б представити структурно-логічну схему дослідження.

3. За результатами проведених ґрунтовних досліджень авторкою запропоновано використовувати при визначенні ціни пропозиції учасника процедури закупівлі (договірної ціни) укрупнені кошторисні нормативи (далі – УКН), які можуть розроблятися на підставі діючих ресурсних елементних кошторисних нормативів або на підставі виробничих нормативів із врахуванням технологій дорожнього виробництва і технологічних карт виробничих процесів з урахуванням специфічних умов виконання робіт (рис. 3.12 – приклад розрахунку вартості УКН, ст.174). На ст. 173 авторка допустила помилку два рази включивши спочатку перелік складових прямих витрат, а потім ще додала окремо «прямі витрати». Тому вірно необхідно читати тест як: «Укрупнений показник вартості УКН при твердій договірній ціні включає: -прямі витрати (витрати на основну заробітну плату робітників-будівельників та робітників, зайнятих при обслуговуванні машин і механізмів; загальний розмір витрат на матеріальні ресурси; загальний розмір витрат на експлуатацію дорожніх машин і механізмів); -загальновиробничі витрати; -адмін. витрати; -додаткові витрати, в т.ч. кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами; -прибуток; -загальну вартість.

4. Розглядаючи тенденції розвитку ДГ України (табл. 2.3., с. 96), авторка зосередилася переважно на розгляді динаміки обсягів реалізованої продукції, доданій вартості за витратами виробництва, кількості зайнятих працівників, а також кількості підприємств дорожнього господарства. Слід було розглянути також і інші показники їх діяльності, зокрема, фінансові результати, які відображають наявну інноваційну активність підприємств ДГ при реалізації контрактів, які фінансуються за рахунок МФО.

5. Алгоритм розрахунку вартості робіт при ціноутворенні підприємств ДГ за принципом розрахунку укрупненого показника вартості роботи (ст. 166-169) доцільно було б представити у вигляді схеми та доопрацювати з урахуванням стадій життєвого циклу підприємства ДГ, що забезпечить умови сталого розвитку.

Проте, вищезазначені дискусійні положення та зауваження не знижують загальне позитивне враження від дисертаційної роботи, яка характеризується високим науковим рівнем та містить вагомі наукові результати.

Загальний висновок

Дисертаційна робота «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ДОРОЖНЬОГО ГОСПОДАРСТВА» є цілісною, завершеною, кваліфікованою, самостійно виконаною науковою працею, яка містить обґрунтовані елементи новизни, повною мірою обґрунтовані науково-практичні результати, які надають суттєвий внесок у розвиток економічної науки. В результаті виконаних дисертанткою наукових досліджень було удосконалено існуючі та розроблено нові методологічні положення та прикладні аспекти реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства через формування твердої договірної ціни дорожніх робіт та проведення взаєморозрахунків на підставі укрупнених показників вартості робіт, що дозволить покращити економічну ефективність їх функціонування.

Дисертаційна робота та автореферат виконані із дотриманням наукового стилю їх написання, відповідають вимогам до їх оформлення та достатньо відображають зміст отриманих дисертанткою наукових результатів,

За своїм змістом і результатами проведеного дослідження дисертаційна робота на тему «Концептуальні засади реформування ціноутворення на підприємствах дорожнього господарства» відповідає встановленим вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами та доповненнями) п.п. 9,11,12,13,14, а її авторка, Бібик Юлія Миколаївна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри економіки будівництва
Київського національного університету будівництва
і архітектури, МОН України Т.Ю.Цифра

Підпис к.е.н., доцента Цифри Т.Ю.
засвідчую:
Вчений секретар Київського національного університету, будівництва
і архітектури, МОН України,
к.т.н., доцент О.С. Петренко